

参考文献

1. 曾加劲, (2010). 以游戏带动零起点成人对外汉语综合科的互动教学. 教育导刊, 3, 88-90.
2. 白雪, (2014). 对外成人汉语网络交互式教学模式探讨. 中国成人教育, 3, 145-147.
3. 李新阳, 浅谈对外成人汉语教育. 新校园, 2, 17-18.

Рогачко-Островська Марина

*викладач-стажист кафедри теорії і методики дошкільної освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Одеса, Україна*

КРЕАТИВНЕ МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ

Ключові слова: креативність, креативне мовлення, майбутні вихователі.

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року наголошено на оновленні мовної освіти в усіх освітніх закладах, зокрема обов'язкове оволодіння всіма учасниками освітнього процесу державною мовою. Сучасні студенти перебувають у полікультурному мовленнєвому середовищі, крім того, вони є користувачами електронних засобів інформації, що не завжди позитивно впливає на активний діалог та іноді гальмує розвиток креативного мовлення. У цьому зв'язку виникає потреба у висвітленні основних ознак креативності мовлення майбутніх вихователів.

Розглянемо насамперед ключові поняття, які пов'язані з феноменологією креативного мовлення майбутніх вихователів, а саме: «творчість», «креативність», «креативне мовлення».

Проблема творчості була предметом дослідження різних наукових напрямів: філософів (Г. Батіщев, І. Зязюн, В. Кремень, Б. Новіков та ін.); психологів (О. Антонова, Ф. Баррон, І. Бех, Л. Виготський, В. Романець, В. Ямницький та ін.); педагогів (А. Богуш, Є. Бондаревська, С. Гаврилук, Н. Кічук, В. Любива, О. Листопад та ін.).

Звернімося до словникових джерел, які тлумачать «творчість» як: «високосвідому діяльність людини, що спрямована на створення духовних і матеріальних цінностей» [7, с. 136]; «продуктивну людську діяльність, яка здатна породжувати якісно нові матеріальні та духовні цінності суспільного значення» [5, с. 285]; «має психологічний аспект і передбачає наявність в особистості здібностей, мотивів, знань та вмінь, завдяки яким створюється продукт, що характеризується новизною та оригінальністю».

Ф. Баррон зазначає, що творчість – це «здатність адаптивно реагувати на потребу в нових підходах; властивість свідомо включати в життя щось нове, причому цей процес може бути неусвідомлюваним або усвідомлюваним частково» [8, с. 55].

В. Ямницький, аналізуючи погляди Ф. Баррона, уточнює, що «щось нове» у трактуванні Ф. Баррона – це «здебільшого продукт, що є результатом процесу, який здійснюється людиною» [8, с. 55]. За В. Ямницьким, існує три аспекти, в яких найпростіше вивчити здатність до творчості: «продукт,

процес і людина» [8, с. 56]. Здатність до творчості, за психологом, – це «володіння мірою вираженості та вирізняється в різних людей, у різні епохи та різних суспільствах» [8, с. 67]. Як бачимо, В. Ямницький пов'язує творчість з активністю особистості та індивідуальністю її психічного розвитку.

Відзначимо, що у науковому обігу існує дефініція «креативність», яку часто ототожнюють із поняттям «творчість». Проблема креативності досліджувалась у різних наукових напрямках: філософії (М. Бердяєв, Г. Гегель, Л. Фейєрбах, Ф. Шеллінг та ін.); психології (О. Брушлинський, Дж. Гільфорд, У. Дафф, Л. Ткаченко, Е. Торренс, В. Ямницький та ін.); педагогіці (О. Антонова, С. Гаврилюк, О. Листопад, В. Любива та ін.).

Огляд словникових джерел дає підстави стверджувати, що креативність – це «здатність зробити, здійснити щось нове: (від лат. creatura – створення, creation – творення) нове вирішення проблеми, новий метод чи інструмент, новий витвір мистецтва» [7, с. 234]; «притаманний багатьом процес, що сприяє самостійному продукуванню проблем, генеруванню більшої кількості оригінальних ідей та нешаблонному їх вирішенню» [5, с. 112].

З психологічного погляду, «креативність» здебільшого визначають як «комплекс інтелектуальних та особистісних особливостей індивіда, що сприяють самостійному висуненню проблем, генеруванню великої кількості оригінальних ідей і нешаблонному їх вирішенню» [8, с. 213]. Для розмежування понять «творчість» і «креативність» учені користуються двома критеріями: «процесуально-результативним (для означення творчості) і суб'єктивно зумовленим (для визначення креативності)» [8, с. 93]. Так, на думку І. Мілославського, терміном «креативний» позначається «творчість людини, яка не тільки висуває ідеї, але й доводить їх до конкретного практичного результату» [8, с. 95]. Суголосні з автором, адже творчий акт не завжди відзначається кінцевим результатом.

Засновниками теорії креативності прийнято вважати Дж. Гільфорда та Е. Торренса. Позиція психологів полягала у твердженні, що «креативність є самостійною здібністю, яка не залежить від рівня розвитку інтелекту» [3]. Поняття «креативність» Дж. Гільфорд розуміє як «здатність до загостреного сприйняття недоліків, прогалин у знаннях, елементів, яких бракує дисгармонії» [3]. Послідовник Дж. Гільфорда, Е. Торренс уважав, що креативність є «здатністю до загостреного сприйняття прогалин у знаннях, елементів, яких бракує дисгармонії» [3]. Психолог доводив, що «між рівнем інтелекту і рівнем креативності є незначна кореляція» [3]. Саме Е. Торренс запропонував «теорію інтелектуального порогу». Психолог уважав, якщо в особистості «IQ нижче 115-120, то інтелект і креативність утворюють єдиний чинник, якщо IQ вище 120, то творча здібність стає незалежною величиною» [3]. Тобто, за словами Е. Торренса, «немає креативів із низьким інтелектом, але є інтелектуали з низькою креативністю» [3].

Нам імпонує думка Л. Ткаченко, яка під креативністю розуміє «здатність особистості до варіативності, гнучкості, інноваційності мисленнєвої

діяльності, що передує процесу творчої дії; якість особистості, що може сформуватися лише завдяки особливих умов виховання та навчання (розвиток особистості, мотивація до творчої діяльності та свобода індивідуальності)» [6, с. 32].

На основі проведеного аналізу наукових досліджень і порівнянь понять «креативність» та «творчість» зазначимо, що досліджувані поняття тісно пов'язані між собою, проте вони не є синонімічними. Отже, творчість розглядаємо як усвідомлену *діяльність* особистості, процесом і результатом якої є створення нових, оригінальних продуктів, матеріальних і духовних цінностей, водночас творчість залежить від натхнення автора. Під креативністю розуміємо *властивість* особистості, яка є передумовою творчої активності та реалізацією особистістю власної індивідуальності, її здатність до нетрадиційного та оригінального вирішення проблем.

Зазначимо, що термін креативність увійшов до сучасної лінгводидактичної науки лише у 80-90-ті роки ХХ ст. під впливом зарубіжної психолінгвістичної школи, яка глибоко розкривала тему креативності з другої половини ХХ ст. Креативність мовлення А. Богуш розуміє як «творчий потенціал особистості, її творчі здатності і здібності, що виявляються в оригінальних, індивідуально створених продуктах мовленнєвої діяльності» [2, с. 395]. Авторка переконана, що «креативне мовлення тісно пов'язане з креативним мисленням, яке характеризується «пластичністю, рухливістю, відбувається легкий перехід від одного виду діяльності до іншого» [2, с. 112]. У свою чергу, О. Подолянчук, визначила такі чинники розвитку креативного мовлення: «спілкування у різних сферах середовища; демократичні відносини у сім'ї; сприятливі емоційні відносини в родині; наслідування творчого «ідеалу»; захоплення створенням нового; розвиток багатства і різнобічності уяви» тощо [4, с. 23].

О. Артемова відзначає, що креативне мовлення це – «один із різновидів зв'язного мовлення; продукування особистістю нових оригінальних мовленнєвих образів і сюжетів на основі інтуїтивного мислення, продуктивно-творчої уяви, фантазії, що супроводжується інтелектуально-мовленнєвою активністю і словесною творчістю» [1, с. 13].

Отже під креативним мовленням майбутніх вихователів розуміємо набуту властивість особистості, її здатність до створення оригінальних сюжетів, на основі раніше засвоєного матеріалу; передання власних фантазій і мрій через художнє слово (переносні значення слів, синоніми, фразеологізми, прислів'я, приказки тощо); здатність до креативно-мовленнєвої діяльності та імпровізації.

Література

1. Артемова О. (2001). Розвиток креативного мовлення молодших школярів: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: спец: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Одеса, 20 с.
2. Богуш А. (2004). Проблема мовної особистості педагога в педагогічній науці. *Наука і освіта*. 1, 77–79.

3. Зарубіжні концепції креативності (Дж. Гільфорд, С. П. Торранс та ін.). Електронний ресурс. Режим доступу <https://helpiks.org/1-17966.html>
4. Подолянчук О. Розвиток креативного мовлення учнів початкових класів. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://intkonf.org/podolyanchuk-ov-rozvitok-kreativnogo-movlennya-uchniv-pochatkovih-klasiv/>
5. Современный психологический словарь (2007). М.: АСТ; СПб ПРАЙМ – ЕВРОЗНАК, 490 с.
6. Ткаченко Л. (2014) Креативність і творчість : сучасний контент. *Освіта і розвиток обдарованої особистості*, 9–10 (28–29), 32–35.
7. Універсальний словник-енциклопедія (2006). К.: Вид-во «ТЕКА», 1551 с.
8. Ямницький В. (2006). Розвиток життєтворчої активності особистості: теорія та експеримент. Монографія. Одеса. 362 с.

付一航

汉语国际教育专业，文学学士
乌克兰南方师范大学孔子学院汉语教师志愿者
尼古拉耶夫，乌克兰

哈萨克斯坦学生汉语多音字现象偏误分析

关键词：多音字；对外汉语教学；哈萨克斯坦学生

摘要：多音字现象是现代汉语独有的、最具代表性的现象之一，也是现代汉语中一个极为重要的组成部分。由于其复杂的形音义对应关系，在对外汉语教学中，多音字现象始终没有得到妥善地解决。为了使学习者对汉语多音字更好地理解掌握和运用，本文对哈萨克斯坦学生汉语多音字使用现状进行研究分析。

一. 研究目的及意义

随着汉语热持续升温，哈萨克斯坦来华留学生人数与在哈萨克斯坦国内学习汉语的人数不断攀升。据教育部官方统计数据，2016年共有来自205个国家和地区的442,773名各类外国留学人员在中国学习，按国别排序，当年哈萨克斯坦在华留学生人数为13,996人，排第八位。⁶可以预见，随着中哈两国更加紧密地全方位、多领域、深层次合作，未来哈萨克斯坦的汉语学习热情必然持续增长。

笔者曾在新疆师范大学国际文化交流学院进行专业实习，期间辅导多名哈萨克斯坦留学生，他们已经在华学习了三年左右，有几名学生已经达到了HSK5级水平，可在遇见含有多音字的生词时，仍经常读错。因此，如何使学生更轻松、更准确地掌握多音字，成了笔者念念不忘的事情。

二. 研究方法

⁶ 数据来源为教育部官方网站 <http://www.moe.gov.cn/>